

รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 4/2536

วันจันทร์ที่ 23 สิงหาคม 2536 เวลา 10.00 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	ประธาน
2. นายปรีชา อมอวย	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
3. นางสาวเตือนใจ แจ่มฟ้า	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
(แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)	กรรมการ
4. นายอเนก โรจนไพฑูริย์	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
(แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
5. นายจำนงค์ พันธ์สุทนต์	รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
(แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	กรรมการ
6. นายอารมย์ ชำคมกุล	รองอธิบดีกรมชลประทาน
(แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
7. นายสุวิทย์ ผลลภ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการปศุสัตว์
(แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ
8. นายสถิตย์ สวินทร	ผู้อำนวยการสำนักสวนปลูกป่าภาครัฐ
(แทนอธิบดีกรมป่าไม้)	กรรมการ
9. นายเจริญ จิระสถิตย์	เลขาธิการกรม
(แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ

10. นายบุญรักษ์ สืบศิริ	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
(แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
11. นายประกอบ ภูคำชัย	ผู้อำนวยการกองสหกรณ์การเกษตร
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
12. นายเพชรรัตน์ วรทอง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	กรรมการ
13. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
14. นายศิลป์ ชื่นนิรันดร์	หัวหน้าฝ่ายปกครองท้องถิ่น
(แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	กรรมการ
15. นายวีระศักดิ์ พงษ์พูล	นายช่างรังวัด 6
(แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	กรรมการ
16. นายทรงธรรม สวาปียะ	ผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง
(แทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)	กรรมการ
17. นางเพ็ญตา มหาชัย	หัวหน้าฝ่ายแผนงานโครงการ
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
18. นายกรกฎ ไกร ภัทรโกมล	รองอธิบดีกรมธนารักษ์
(แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
19. นางณาสุนิย์ มิตะรุจิ	รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง
(แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)	กรรมการ
20. นางจิระพรรณ นิธิศัย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ
(แทนผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ)	กรรมการ
21. นายสุวรรณ ไตรผล	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร	กรรมการ
22. นายสินธุ์ กীরตยาคม	ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	กรรมการ

23. นายอุคร บุตรสิงห์	ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทย	กรรมการ
24. นายไชยยศ เหมะรัชตะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
25. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
26. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนคานต์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
27. นายสนั่น จันตรี	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
28. นายสมพงษ์ ล้วนทอง	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
29. นางสาวศุภกิริ อินทรสุขศรี	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
30. นายวาท พาแก้ว	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
31. นายทองมี ศรีมะนิดา	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
32. นายประเสริฐพันธุ์ พิพัฒน์กุล	เลขาธิการ ส.ป.ก.	กรรมการและ เลขาธิการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน	তিরাকার	
2. นายสาธิต ตันสิน		
<u>ผู้เข้าร่วมประชุม</u>		
1. นายเชษฐา ยืนนิยม	เลขาธิการกรม ส.ป.ก.	
2. นายสุรพล เพชรอุดม	ผู้อำนวยการกองจัดการปฏิรูปที่ดิน	
3. นายวรเวทย์ ชำรังษีลักษณ์	ผู้อำนวยการกองบริการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร	
4. นายกำธร พุ่มสวัสดิ์	ผู้อำนวยการกองนิติการ	
5. นายฉันทลักษณ์ บุคย์อังกูร	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน	
6. นายวิจิตร โชติสกุล	ผู้อำนวยการกองวิศวกรรม	
7. นายสุรจิต โชติสกุล	ผู้อำนวยการกองพัฒนารายได้ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	
8. นางสาวนงศรี ไชยมังคละ	ผู้ตรวจการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร	
9. นายไพโรจน์ โฉกนิม	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน	
10. นายเสมอ กลิ่นเกล้า	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร	
11. นายบุญศิริ วงศ์เบศรี	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ	

12. นายบุญยก วงศ์เรืองโรจน์
13. นร.ว.วรชัย กุศลสวัสดิ์
14. นายนคร ตั้งตระกูล
15. นายเฉลิมพล ชัยกิตติกรณ์
16. นายณพทศ ทศิธร
17. นายสุชุม เบ็นยิ่ง
18. นายชุมพล ชละเอน
19. นายเทพฤทธิ์ โกยโกโศวรรค์
20. นางสุวรรณภา ไทยเจริญ
21. นายสละ กลิ่นทอง
22. นายสมศักดิ์ โกสุวณะ
23. นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์
24. นายพิชัย แยมละออ
25. นายวุฒิพงศ์ โสมนัส
26. น.ส.พิมพ์พรณ อนันต์เสรี
27. นางเปรมจิต สังขพงษ์
28. นางพัชรินทร์ มณีวงศ์
29. นายราเชนทร์ วรอาคมสิทธิ์
30. นายเชชา วิจิตรารณ
31. นายสาวิทย์ ชนุรัตน์
32. นายไพบูลย์ พุฒนาค
33. นายขวัญชัย อีรนาทสิน
34. น.ส.วัฒนา สุเภากิจ
35. นายอดุลย์ จอยสำเภา
36. นายศรีโรจน์ จิรวัดน์เจริญ
37. นางสาวตรี ขวนิทย์
38. นางมะลิวัลย์ ไกรสวัสดิ์
39. น.ส.กัญญา แก่นนาคำ

ปฏิบัติจังหวัดอุทัยธานี

ปฏิบัติจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ประสานงานปฏิบัติจังหวัดยโสธร

ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

เจ้าหน้าที่กองกลาง สป.กษ.

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์

เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้

เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 10.30 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานฯ ได้ชี้แจงให้ทราบว่า ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี 2537 คณะกรรมาธิการงบประมาณ ได้ปรับลดงบประมาณในส่วนของ ส.ป.ก. ลงประมาณ ร้อยกว่าล้านบาท อย่างไรก็ตามงบประมาณที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นกว่าปีก่อน 100 เปอร์เซ็นต์ ส.ป.ก. จำต้องปรับนโยบายและแผนงานให้รองรับกับงบประมาณที่ได้รับต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 3/2536 เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2536

ฝ่ายเลขานุการขอแก้ไขหน้า 36 เรื่องที่ 4.8 บรรทัดแรกจาก "2536"

เป็น "2534"

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมตามที่แก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 3.1 สรุปผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดและจัดที่ดินตามนโยบายการปฏิรูปที่ดิน ประจำปี 2536

มติคณะกรรมการ รับทราบ

เรื่องที่ 3.2 รายงานผลการดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มติคณะกรรมการ รับทราบ

เรื่องที่ 3.3 รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ รับทราบ

เรื่องที่ 3.4 หลักการให้เกษตรกรผู้ได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขอรับสินเชื่อกจาก ข.ก.ส.

มติคณะกรรมการ รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรม สืบเนื่องมาจากรัฐบาลได้กำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน ที่จะเร่งรัดการ

ดำเนินงานปฏิรูปที่ดินและการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่เกษตรกรที่ครอบครองทำกินอยู่ในที่ดินของ รัฐประเภทต่าง ๆ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยกรมป่าไม้ได้ส่งมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมที่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้แก่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน

ส.ป.ก. ได้นำเสนอพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะกรรมการฯ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 6/2535 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2535 อนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม 3 ประเภทคือ

ก) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตที่เหมาะสมกับการเกษตร (Zone A)

ข) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติให้ ส.ป.ก.สำรวจสภาพการถือครองและใช้ประโยชน์

ค) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดเป็นเขตโครงการ คจก. เดิม

ซึ่งพื้นที่ป่าทั้ง 3 ประเภทได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแล้ว

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2536

กรมป่าไม้ ได้ส่งมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในเขตเศรษฐกิจให้แก่ ส.ป.ก. เพื่อนำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2536 ได้ส่งมอบให้ ส.ป.ก. แล้วจำนวน 325 ป่า เนื้อที่ 11,744 ล้านไร่ ใน 45 จังหวัด

ความเห็นของ ส.ป.ก.

เพื่อเป็นการขยายความช่วยเหลือจากภาครัฐไปสู่ราษฎร และบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนในเรื่องเกี่ยวกับที่ดินทำกินให้กว้างขวางทั่วประเทศยิ่งขึ้น และเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 เรื่องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับที่ดินในเขตป่าไม้และการแก้ไขปัญหาด้านการบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. เห็นควรประกาศเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ประเด็นที่เสนอ ส.ป.ก. ใ้ขอเสนอขออนุมัติต่อ คปก. ดังนี้

1. ขออนุมัติดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมจำนวน 325 ป่า เนื้อที่ 11,743,746 ไร่ ใน 45 จังหวัด ตามบัญชีรายชื่อที่แนบในวาระการประชุม

เรื่องท 4.2

การกำหนดขนาดการถือครองที่ดินในการจัดที่ดินในที่ของรัฐ (อำเภอศรีสวัสดิ์
และอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดสุโขทัย)

ควมมติการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย ในการประชุมครั้งที่ 1/2536 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2536 กำหนดให้การจัดที่ดินในพื้นที่โครงการป่าสวนสัก-ท้าวชัย (ส่วนที่ 2) อำเภอศรีสัชนาลัย ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 5,713 ไร่ มีขนาดการถือครองครอบครองครัวละไม่เกิน 16 ไร่ และกำหนดให้การจัดที่ดินในเขตโครงการปฏิรูปที่ดินที่สาขารณประโยชน์ทุ่งพาสี อำเภอกงไกรลาศ (เนื้อที่ 2,070 ไร่) มีขนาดการถือครองครอบครองครัวละไม่เกิน 5-10 ไร่

ทั้งนี้ ในการประชุมของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 7/2530 ได้มีมติให้การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน ควรกระทำโดยยึดหลักจัดให้ในจำนวนเนื้อที่ไม่เกิน 50 ไร่ ตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินทุกกรณี (เช่นเดียวกับการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเอกชน) เว้นแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นเป็นอย่างอื่น ให้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณา ประกอบกับมติคณะกรรมการฯ ในการประชุม ครั้งที่ 3/2532 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2532 ซึ่งได้พิจารณาอนุมัติให้กำหนดเนื้อที่ถือครองที่ดินในโครงการป่ารับรอง-สลุย จังหวัดชุมพร ครอบครองครัวละไม่เกิน 25 ไร่ และมีมติเพิ่มเติมว่า "สำหรับการกำหนดเนื้อที่ถือครองในพื้นที่อื่น ๆ หากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรกำหนดเนื้อที่ถือครองต่างไปกว่าครอบครองครัวละไม่เกิน 50 ไร่ ให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ"

จึงเป็นเหตุให้ต้องนำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการ : พิจารณา ตามมติดังกล่าว

๒ ๒
บางคน

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าการที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย
ได้มีมติกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน ในเขตโครงการป่าสวนสัก-พ่าชัย อำเภอสรีสวัสดิ์นาถ

(ส่วนที่ 2) ขนาดกรอบครัวจะไม่เกิน 16 ไร่ นั้นมีเหตุผลว่า โครงการป่าสวนสัก-ทำชัยในส่วนที่ 1 ที่ได้จัดที่ดินได้มีการกำหนดขนาดการถือครอง สำหรับแปลงที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้กรอบครัวจะ 15 ไร่ และแปลงที่อยู่อาศัยกรอบครัวจะ 3 งาน การจัดที่ดินในเขตโครงการส่วนที่ 2 นี้ เป็นโครงการต่อเนื่องมาจากโครงการส่วนที่หนึ่ง จึงต้องกำหนดขนาดการถือครองที่ดินให้ใกล้เคียงกัน (16 ไร่) และจะทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรในที่ดินที่ได้จัดไว้ก่อน

สำหรับกรณีโครงการที่สาธารณประโยชน์ทุ่งพาสี อำเภอองไกรลาศ นั้น เป็นโครงการภายใต้การดำเนินงานของกองทุนที่ดิน สนับสนุนโดยมีการปรับปรุงที่ดิน และการวางแผนการผลิตและการสนับสนุนสืบเชื้อจากกองทุนที่ดินให้ การกำหนดขนาดการถือครองของเกษตรกรขนาดไม่เกิน 5-10 ไร่ ของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย จึงมีเหตุผลสมควรที่จะอนุมัติทั้งสองโครงการ

อนึ่ง ในปัจจุบันกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2532 ได้มีบทบัญญัติเรื่องการจัดที่ดินได้เกินกว่า 50 ไร่ จึงควรที่จะแก้ไขมติของคณะกรรมการฯ ซึ่งได้กำหนดไว้เดิมในการประชุมครั้งนี้ด้วย

คำขอ

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดเนื้อที่ถือครองในเขตโครงการป่าสวนสัก-ทำชัย อำเภอศรีสัชนาลัย กรอบครัวจะไม่เกิน 16 ไร่ และโครงการที่สาธารณประโยชน์ทุ่งพาสี อำเภอองไกรลาศ กรอบครัวจะไม่เกิน 10 ไร่ ตามมติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย

2. พิจารณาอนุมัติหลักการจัดที่ดินในที่ดินของรัฐให้แก่เกษตรกร โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน ควรกระทำโดยยึดหลักจัดให้ในจำนวนเนื้อที่ถือครองเดิม แต่ไม่เกินตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนดเว้นแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะเห็นเป็นอย่างอื่นก็ให้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 4.3

ขออนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในที่ดินซึ่งมีโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามที่คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน

ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตป่าไม้อ่าว ซึ่งในกรณีเป็นเขตชุมชนที่เป็นหมู่บ้านถาวร ชุมชน
พาณิชยกรรม สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้กำหนดให้ ส.ป.ก. ออก
เอกสาร ส.ป.ก. 4-01 และส่งเอกสารนั้นให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน
ส่วนเขตเทศบาล และสุขาภิบาล ถือว่ายกเว้นจากเขตปฏิรูปที่ดิน นั้น

เนื่องจากการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
(ส.ป.ก. 4-01 ก) ตามระเบียบที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูป-
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
พ.ศ. 2536 ได้กำหนดให้เลขาธิการ ส.ป.ก. ออกหนังสืออนุญาตฯ ได้ในกรณีที่เป็นการออกให้
เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ
คัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ตามที่คณะกรรมการ กำหนด และได้ทำหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. 4-28 ก) ไว้แล้ว
และในการออกหนังสืออนุญาตฯ จะออกให้เป็นรายแปลงตามจำนวนเนื้อที่ที่เกษตรกรได้รับสิทธิ
ดังนั้น ตามระเบียบดังกล่าว เลขาธิการ ส.ป.ก. จึงไม่มีอำนาจออกหนังสืออนุญาตฯ ในที่ดิน
ที่มีใช้เป็นที่เกษตรกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้

ความเห็น ส.ป.ก. เพื่อเป็นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ส.ป.ก. จะต้องออกเอกสาร ส.ป.ก.

4-01 ก ในที่ดินที่เป็นที่เกษตรกรรม และที่ดินประเภทอื่น ๆ เพื่อส่งให้กรมที่ดิน
ดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการ ใน
ปัจจุบันมิได้มอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. ออกหนังสืออนุญาตฯ ในที่ดินประเภทอื่น ที่มีใช้
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ เห็นสมควรขอมติคณะกรรมการ ให้เลขาธิการ ส.ป.ก. มีอำนาจ
ออกหนังสืออนุญาตฯ ในที่ดินซึ่งมีใช้เป็นที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ เฉพาะในกรณีที่เป็นการปฏิบัติ
ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และในการออกเอกสารดังกล่าวนี้ ให้ออกเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ครอบคลุม
พื้นที่ซึ่งเป็นชุมชน หมู่บ้าน ชุมชนพาณิชยกรรม ฯลฯ โดยมีข้อกำหนดในการออก ส.ป.ก. 4-01 ก
เป็นรายแปลงให้เกษตรกรครอบครองเป็นราย ๆ ไปได้

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการ อนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. มีอำนาจออกหนังสืออนุญาต
ให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01 ก) ในที่ดินซึ่งมีใช้เป็นที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เฉพาะในกรณีเพื่อเป็นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 และในการออกเอกสารดังกล่าว ให้ออกเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่โดยครอบคลุมพื้นที่เขตชุมชนหมู่บ้าน ชุมชนพาณิชยกรรม ฯลฯ โดยมีข้อกำหนดในการออกเป็นรายแปลงให้แก่ผู้ครอบครองเป็นราย ๆ ไป เพื่อส่งให้กรมที่ดินดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติตามที่เสนอ แต่ในทางปฏิบัติจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติที่ดินก่อนส่งมอบให้กรมที่ดิน

เรื่องที่ 4.4 เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดิน ให้สิทธิและให้ออกจากที่ดินที่เขา เขาซื้อและได้รับอนุญาตให้เขาทำประโยชน์ในที่ดิน จังหวัดอุทัยธานี

ตามมติการประชุมคณะกรรมการปฏิบัติที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2536 วันที่ 18 มิถุนายน 2536 ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องที่ 4.5 เรื่องเกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินให้สิทธิและให้ออกจากที่ดินที่เขา เขาซื้อ และได้รับอนุญาตให้เขาทำประโยชน์ในที่ดินรวม 23 ราย ของสำนักงานการปฏิบัติที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ฉะเชิงเทรา และอุทัยธานี นั้น

1. จังหวัดสุรินทร์ คณะกรรมการอนุญาตให้สิทธิ 4 ราย
2. จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะกรรมการอนุญาตให้สิทธิ 9 ราย ส่วนอีก 1 ราย คือ นายจรัส ไหลไผ่ทอง ให้นำกลับไปพิจารณาพบทวนใหม่ โดยให้เสนอข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์ประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม
3. จังหวัดอุทัยธานี คณะกรรมการอนุญาตให้สิทธิ 9 ราย ส่วนอีก 3 ราย คือ นางบัวทอง คณทา นายเวียง จันนิฤทธิ์ และ นายระดม เชื้ออภัย ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วย นายปรีชา อมอวย (แทนปลัดกระทรวงเกษตรฯ) นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) นายอุตร นุตรสิงห์ ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร (กรรมการ) และนายสนั่น จันตรี (ผู้แทนเกษตรกร) เดินทางไปดูข้อเท็จจริงในพื้นที่นั้น

คณะกรรมการได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2536 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี โดยปฏิบัติที่ดินจังหวัด ได้แนะนำเกษตรกรผู้ร้องเรียนทั้ง 3 ราย คือ

1. นางบัวทอง คณทา
2. นายเวียง จันนิฤทธิ์
3. นายระดม เชื้ออภัย

มาชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริง รายละเอียดตามหลักฐานการอุทธรณ์และ
ตารางแสดงเรื่องอุทธรณ์ที่ดินในวาระการประชุม

มติคณะกรรมการ

อนุมัติ^{๒๒}ร้องทั้ง 3 ราย คือ นางบัวทอง คณทา นายเวียง จันนิตชัย และ
นายระดม เชื้ออภัย คงสิทธิในที่ดินเดิมต่อไปได้

ทั้งนี้ กรรมการได้ให้ข้อสังเกตว่าน่าจะมีการติดตามการเข้าทำประโยชน์
ตลอดเวลาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป
เรื่องที่ 4.5 เกษตรกรอุทธรณ์คำสั่งให้คืนสิทธิและให้ออกจากที่ดินที่เช่า เช่าซื้อ และได้รับ

อนุญาตให้เขาทำประโยชน์ในที่ดินจังหวัดจะ เจริญ

ยังไม่มีผลการพิจารณา

เรื่องที่ 4.6

ขออนุมัติยกเลิกมติคณะกรรมการฯ กรณีมอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก.

หรือผู้าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อที่ดินเอกชน

ยังไม่มีผลการพิจารณา

เรื่องที่ 4.7

ขออนุมัติโอนเงินกองทุนฯ และขออนุมัติค่าชดเชยเงินกองทุนฯ โครงการสินเชื่อ
เพื่อจัดซื้อที่ดินโค ตามโครงการพัฒนาการ เกษตรผสมผสานจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ยังไม่มีผลการพิจารณา

เรื่องที่ 4.8

ขออนุมัติยกเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ และขอกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ใหม่
รายนายเชื้อ อินทร์ชนะ ส.ป.ก. พิจิตร

ยังไม่มีผลการพิจารณา

เรื่องที่ 4.9

เพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอน และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์
ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน ตามมติคณะกรรมการ
ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533

ตามมติคณะกรรมการ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10

ตุลาคม 2533 กำหนดหลักเกณฑ์การโอน และการตกทอดทางมรดก สิทธิการเข้าทำประโยชน์
ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินของรัฐที่ยังมิได้ทำสัญญาเช่า
เช่าซื้อจาก ส.ป.ก. โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา เฉพาะใน
กรณีดังต่อไปนี้ คือ

1. การโอนที่ดินที่ได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์ให้เฉพาะการโอนแก่เกษตรกร ซึ่งเป็นสามี หรือภริยา หรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะของผู้ที่ได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น เว้นแต่ที่ดินจะมีขนาดที่สามารถแบ่งแยกได้ และเพียงพอแก่การครองชีพก็ให้ดำเนินการตามความประสงค์ของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์

2. การตกทอดทางมรดกให้ดำเนินการดังนี้

2.1 ให้สิทธิการเช่าทำประโยชน์ตกแก่สามี หรือภริยาของ เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์เป็นอันดับแรก

2.2 กรณีไม่มีบุคคลตาม 2.1 ให้สิทธิการเช่าทำประโยชน์ตกแก่ทายาท โดยธรรมเฉพาะบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายที่เป็นเกษตรกร และบรรลุนิติภาวะเพียงรายเดียวเท่านั้น

2.3 หากมีบุคคลตาม 2.2 หลายคน ให้แยกพิจารณาเป็น 2.3.1 บุคคลดังกล่าว สามารถตกลงกันเองว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้ได้รับสิทธิ ก็ให้เป็นไปตามข้อตกลง 2.3.2 ถ้าตกลงกันไม่ได้ และหากที่ดินสามารถแบ่งแยกและทำประโยชน์เพียงพอแก่การครองชีพได้ ก็ให้จัดแก่บุคคลเหล่านั้น ได้ตามส่วน 2.3.3 ถ้าตกลงกันไม่ได้ และที่ดินไม่สามารถแบ่งแยกได้ให้ มีอำนาจกำหนดตัวเกษตรกรผู้เป็นบุตร เพียงรายเดียวเท่านั้นที่จะได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์ เกษตรกรผู้รับโอนตาม 1 และเกษตรกรผู้รับมรดกตาม 2 จะต้องเป็นเกษตรกรที่ไม่ได้รับสิทธิ จากการปฏิรูปที่ดิน และไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพมาก่อนแล้วให้ ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเช่าทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์การโอน และการตกทอดทางมรดก ตาม 1 และ 2 เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 19 (7) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2536 เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2536 ส.ป.ก. ได้นำเรื่องเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาการโอนและตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ ที่มีได้เป็นไปตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2533 กล่าวคือ มีได้เป็นการ โอนหรือตกทอดทางมรดกให้แก่ สามี หรือ ภริยาเป็นอันดับแรกหรือบุตรของเกษตรกร เช่น เป็นการโอนหรือตกทอดแก่ บิดา มารดา สามี หรือ ภริยา ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส หรือ หลานผู้สืบสายโลหิตโดยตรงลงมาซึ่งเช่าทำประโยชน์ร่วมกับเกษตรกรผู้โอนหรือ เจ้ามรดก

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจึงไม่อำนาจพิจารณาอนุมัติ เพียงแต่พิจารณาให้ความเห็นชอบเท่านั้น แล้วจึงส่งเรื่องราวเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

ประธานคณะกรรมการจึงได้มอบหมายให้ ส.ป.ก. นำหลักเกณฑ์การโอนและตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2533 มาทบทวนให้กว้างขวางขึ้น ส.ป.ก. จึงแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วย รองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธาน โดยมีผู้ตรวจการปฏิรูปที่ดิน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ผู้อำนวยการกองนิติการและปฏิรูปที่ดินจังหวัด เป็นคณะทำงาน และหัวหน้าฝ่ายนิติการและระเบียบเป็นเลขานุการ คณะทำงาน รวม 13 นาย พิจารณาหาแนวทางการโอน และตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินให้กว้างขึ้นและคณะทำงานดังกล่าวได้มีมติในการประชุม เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2536 ให้อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีอำนาจพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร แก่ผู้รับโอนหรือผู้มรดกตกทอดจะต้อง เป็นเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วย

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ควรนำมติคณะทำงานมาเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินต่อท้ายมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 ความดังนี้

"ในกรณีที่ไมอาจปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะโอนหรือตกทอดทางมรดกให้กับเกษตรกรนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ เช่น สามัคคีบริรักษ์ที่ไม่จดทะเบียนสมรส บิดามารดา พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน หรือหลานของเกษตรกรให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาตามที่เห็นสมควร โดยไม่ต้องส่งเรื่องราวให้คณะกรรมการพิจารณาอีก คำวินิจฉัยของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้ถือเป็นที่สุด แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ"

ทั้งนี้ เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะใกล้ชิดขอเท็จจริง ตลอดจนมีความเข้าใจ ธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นได้มากกว่า และเป็นผู้รับผิดชอบกิจการในจังหวัดอยู่แล้ว

คำขอ

ขอเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำ
ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน ต่อท้ายมติคณะกรรมการ ครั้งที่
5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 ตามความเห็นของ ส.ป.ก. ดังกล่าวข้างต้น

มติคณะกรรมการ อนุมัติเฉพาะตามกรณีตัวอย่างที่เสนอเท่านั้น

เรื่อง ที่ 4.10 ขอยกเว้นให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานอื่นของรัฐมีสิทธิได้รับ

การคัดเลือกและจัดที่ดินให้เข้าทำกินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ด้วยระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร
พ.ศ. 2535 ข้อ 10 กำหนดว่า

"ในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าทำกินในที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดตรวจสอบข้อเท็จจริง
ตามข้อ 6 (6) และการเข้าทำประโยชน์โดยได้รับหนังสือให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบกิจการเกษตร
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ส.ป.ก. กำหนด เพื่อมิให้บุคคลใดได้
รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง

สำหรับผู้ที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบกิจการเกษตรในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นจะได้รับการคัดเลือกตามระเบียบนี้ ต่อเมื่อได้ทำหนังสือยินยอมลงละสิทธิ
ในหนังสืออนุญาตนั้น หนังสือยินยอมดังกล่าว ต้องกำหนดเงื่อนไขให้เกิดผลตั้งแต่วันที่ผู้นั้น
ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบนี้เป็นต้นไป"

(ความในข้อ 6 (6) ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือ
ของบุคคลในครอบครัวเดียวกันหรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อย แต่ไม่เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรม
เพื่อเลี้ยงชีพ)

เนื่องจาก อาทอน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ
เทือกสุบรรณ) ได้มอบหมายนโยบายเกี่ยวกับป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรมที่ถูกราษฎรบุกรุกครอบ
ครองอยู่อาศัยทำกิน ให้กรมป่าไม้และ ส.ป.ก. ถือปฏิบัติให้ ส.ป.ก. นำพื้นที่ดังกล่าวไป
ปฏิรูปที่ดินทั้งผืน โดยจะไม่เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ สทก. กล่าวคือให้คง พื้นที่ สทก.
ไว้ไม่ยกเลิก โดยถือเอาเอกสาร สทก. แสดงสิทธิทำกินในพื้นที่นั้น ๆ ส่วนพื้นที่ที่ยังไม่ได้ออก

สทก. ให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิบัติออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 ก ซึ่งจะทำให้ราษฎรในพื้นที่
ป่าสงวนเสื่อมโทรม อยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้โดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวน
แห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นของ ส.ป.ก.

เพื่อให้การจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นไปตาม
นโยบายดังกล่าว ในกรณีที่เกษตรกรคนใดได้รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานอื่นของรัฐโดยได้รับ
หนังสืออนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการเกษตรในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยมีหนังสือ
แสดงสิทธิทำกิน (สทก.) หรือในบางกรณีเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานอื่นของรัฐ
และได้รับเอกสารสิทธิหรือหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เช่น นค.1 อยู่ก่อนแล้ว
เมื่อรวมการจัดที่ดินให้ทำกินจาก ส.ป.ก. เนื้อที่รวมกันแล้วไม่เกินขนาดการถือครองตามกฎหมาย
ปฏิรูปที่ดิน ควรให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจคัดเลือกและจัดที่ดินให้เกษตรกรผู้นั้นได้
โดยผู้นั้นไม่ต้องทำหนังสือยินยอมสละสิทธิใน สทก. หรือ สิทธิที่ได้รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานอื่น
ก่อนหน้านั้นแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน
และความซ้ำซ้อนของงานอันเนื่องมาจากการไม่ให้ความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่

คำขอ

ขอยกเว้นการให้ระ เบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ว่าด้วย
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน-
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ข้อ 10 เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจากหน่วยงานอื่นของรัฐ
โดยมีเอกสารสิทธิ สทก. หรือหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินจากหน่วยงานอื่น มีสิทธิ
ได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินให้ทำกิน จาก ส.ป.ก. หากเนื้อที่รวมกันแล้วไม่เกินขนาดการถือครอง
ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ

กรรมการมีความเห็นว่าหลักการในการรับพื้นที่ที่มีเอกสารแสดงสิทธิอื่นอยู่แล้ว
เข้ามาอยู่ในกฎหมายปฏิรูปที่ดินเป็นเรื่องสำคัญจึงควรจัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ชัดเจน เสนอ
ในคราวเดียวกันจึงให้ถอนเรื่องกลับไปพิจารณาทบทวนใหม่

เรื่องที่ 4.11 ขออนุมัติใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ความช่วยเหลือราษฎรอันเนื่อง
มาจากการยกเลิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้ 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการประชุม ครั้งที่ 3/2536
วันศุกร์ที่ 18 มิถุนายน 2536 วาระที่ 4.1 ขอนุมัติปรับแผนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ประจำปีงบประมาณ 2536 ครั้งที่ 1 วงเงิน 440.73 ล้านบาท ซึ่งรวมรายการที่ 2.6

โครงการความช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากการยกเลิกโครงการ คจก. 20.73 ล้านบาท
โดยมอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติให้ใช้เงินกองทุนปฏิรูปที่ดิน แก่เลขาธิการ ส.ป.ก. ตาม
รายละเอียดที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากการยกเลิก
โครงการ คจก. 17 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน
เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการพิเศษ เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของรัฐบาลในขณะนี้ และต่อมา
ในการประชุมคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 5/2536 วันที่ 7 กรกฎาคม 2536 ได้มีมติอนุมัติปรับวงเงินรายการ 2.6 เพิ่มขึ้นเป็น
56 ล้านบาท ภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติเดิม 440.73 ล้านบาท นั้น

บัดนี้ ส.ป.ก. ได้รับแจ้งจาก ส.ป.ก. จังหวัดว่าในสภาพความเป็นจริง
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมป่าไม้ยกให้ ส.ป.ก. ดำเนินการมีการจัดตั้งโครงการ คจก. และ
โครงการหมู่บ้านป่าไม้ ซึ่งทางราชการจะต้องทำการอพยพราษฎรในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (Zone C)
มาอยู่ในพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (Zone E) เช่น

จังหวัดชัยภูมิพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าบางกลัก เนื้อที่ประมาณ 1,016,668 ไร่
มีการจัดตั้งหมู่บ้านป่าไม้ปี 2532 และโครงการ คจก. ปี 2534 ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ทั้ง 2 โครงการ กำหนดพื้นที่รองรับครอบครัวละ 2 งาน และที่ดินทำกินครอบครัวละ 14 ไร่
2 งาน ขณะนี้เริ่มดำเนินการปลูกป่าและฟื้นฟูสภาพป่าและอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร ซึ่งมีกระแสต่อต้าน
จากราษฎรเป็นอย่างมากจนรัฐบาลได้มีมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2535 ยกเลิก
โครงการ คจก. และมีนโยบายยกเลิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2536 โดย
รมช.นายสุเทพ เพือกสมุทร ได้เดินทางไปสลายการชุมนุมประท้วงของราษฎรโครงการหมู่บ้าน
ป่าไม้ที่ว่าการอำเภอเทพสถิต และคณะกรรมการช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากการยกเลิก
โครงการ คจก. ครั้งที่ 8/2536 วันที่ 20 พฤษภาคม 2536 มีมติเรื่องรายงานเพิ่มเติม

เหตุการณ์หมู่บ้านป่าไม้ให้เป็นอำนาจของจังหวัดที่จะไปพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการช่วยเหลือราษฎรอื่นเนื่องมาจากการยกเลิกโครงการ คจก. จังหวัดชัยภูมิ ได้พิจารณาร่วมกับคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้ในท้องที่จังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดแนวทางหลักเกณฑ์ และวิธีการแก้ไขปัญหาคายวิธีการปฏิรูปที่ดินโดยการกระจายค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสทำกินในที่กินตามหลักเกณฑ์วิธีการและผลการรังวัดของ ส.ป.ก. วงเงิน 35.00 ล้านบาท แยกเป็นโครงการยกเลิก คจก. 2.158 ล้านบาท และโครงการยกเลิกหมู่บ้านป่าไม้ 12.841 ล้านบาท

จังหวัดยโสธร ส.ป.ก. ได้เข้าดำเนินการพื้นที่ป่าดงบังอี อำเภอลำทะเมนชัย เนื้อที่ประมาณ 7,887.50 ไร่ สำหรับป่าโพนงาม ป่าดงบังอี และป่าดงปอ-ดงบังอี ราษฎรบ้านโนนประทาย ตำบลหนองแห้ว อำเภออุทุมพร ได้รวมตัวชุมนุมเพื่อร้องขอให้ทางราชการคืนที่ดินซึ่ง รมช.สุเทพ เทือกสุบรรณ ได้สั่งการให้กรมป่าไม้ยกเลิกการปลูกป่า เนื้อที่ 2,000 ไร่ ในปี 2536 และให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน สร้างพื้นที่ปลูกป่า 700 ไร่ ในปี 2535 ให้จังหวัดพิจารณาแก้ไขปัญหาคายความเดือดร้อนของราษฎร 84 ราย คณะทำงานระดับจังหวัดได้เข้าสอบสวนข้อเท็จจริงมีราษฎรเดือดร้อนกองช่วยเหลือ 48 ครอบครัว เนื้อที่ 564 ไร่ 2 งาน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการของ ส.ป.ก. วงเงินค่าชดเชย 1.729 ล้านบาท

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. ได้พิจารณาเห็นว่าเนื่องจากมติ คปก. ครั้งที่ 3/2536 วันที่ 18 มิถุนายน 2536 ได้อนุมัติให้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการความช่วยเหลือราษฎรอื่นเนื่องมาจากการยกเลิกโครงการ คจก. โดยมีโครงการครอบคลุมถึงการยกเลิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้แต่อย่างใด แต่จากสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ดังกล่าว ได้มีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาคายเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเช่นเดียวกันเพื่อแก้ไขปัญหาคายให้แกราษฎรที่เดือดร้อนให้ถูกลงหนักฤดูกาลเพาะปลูก เพื่อป้องกันปัญหาคายความไม่สงบเรียบร้อยที่จะเกิดขึ้นได้ โดยให้รับฟังแนวทางการแก้ไขปัญหาคายที่จังหวัดทองที่เสนอ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแกราษฎรให้ได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการเท่าเทียมกันและเสมอภาคกัน จึงเห็นสมควรให้การสนับสนุนเงินค่าชดเชยการ

สูญเสียโอกาสทำกินในที่ดินจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้ง 2 โครงการ
ใน 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเช่นเดียวกัน

คำขอ

ขออนุมัติใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือ
ราษฎรอันเนื่องมาจากการยกเลิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้ 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เช่นเดียวกับโครงการช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากการยกเลิกโครงการ คจก. 17 จังหวัด
ดังกล่าว ตามแผนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ รายการที่ 2.6 วงเงิน 56.00 ล้านบาท

มติคณะกรรมการ ออนุมัติ

เรื่องที่ 4.12 ขออนุมัติหลักการให้หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
เป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวที่ดินของทหารหรือจำเลยในคดีอาญา
ยังไม่มี การพิจารณา

เรื่องที่ 4.13 ขออนุมัติกำหนดที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร
พุทธศักราช 2483 ในท้องที่อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอตากดี
และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน
สืบเนื่องมาจาก ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ได้มีราษฎรทองที่ต่างต่าง ๆ

ของอำเภอตากดี อำเภอตากฟ้า อำเภอไพศาลี และอำเภอท่าตะโก ไคร่องเรียนต่อทางราชการ
ผ่านหลายหน่วยงาน อาทิอำเภอ/จังหวัดทองที่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น จำนวนหลายครั้งติดต่อกันเรื่อยมา ขอให้
ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร เพื่อให้ราษฎร
ที่อาศัยและทำกินในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลานานแล้ว ได้รับเอกสารสิทธิถูกต้องตามกฎหมายต่อไป
ส.ป.ก. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง ได้ประสาน
งานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมธนารักษ์ และกองทัพบก เพื่อขอให้พิจารณาส่งมอบที่ดิน
ราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร พุทธศักราช 2483 ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์
มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับการถือครองที่ดินต่าง ๆ
ที่เกิดขึ้นและเรื้อรังมานาน ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ต่อมากรมธนารักษ์ได้ประสานงานกับกองทัพบก

เพื่อให้ตรวจสอบที่ราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ดังกล่าวแล้ว
ปรากฏว่ากองทัพบกไม่มีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ใน
ราชการทหาร พุทธศักราช 2483 ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ และได้ส่งคืนให้กรมธนารักษ์
เสร็จสิ้นแล้ว

ส.ป.ก. โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/22892
ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2535 ถึงกระทรวงการคลัง เพื่อขอให้พิจารณาให้ความยินยอมให้ ส.ป.ก.
เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามมา ดังกล่าว เฉพาะพื้นที่ที่ได้เข้าไปสำรวจ
แล้วเห็นว่าเหมาะสมแก่การปฏิรูปที่ดิน และจะเข้าดำเนินการในพื้นที่ส่วนที่ทหารหรือส่วนราชการอื่น
ไม่ได้เข้าไปใช้ประโยชน์เท่าที่ กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว แจ้งให้ทราบว่ายินดีให้ความ
ร่วมมือในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว (หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0407/7629
ลงวันที่ 8 มีนาคม 2536) โดย ส.ป.ก. ได้จัดส่งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ราชพัสดุดังกล่าวให้
กรมธนารักษ์ เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมไว้แล้ว ตามหนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน-
เพื่อเกษตรกรรม ค่วนที่สุด ที่ กษ 1201/2852 ลงวันที่ 5 เมษายน 2536

ที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหารพุทธศักราช 2483
ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 496,500 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ 4
อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาทะโก อำเภไพศาล อำเภตากดี และอำเภตากฟ้า ซึ่งต่อมาในปี
พ.ศ. 2512 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองตากฟ้าในท้องที่อำเภตากดีและอำเภ
ตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ประมาณ 327,000 ไร่ ทั้บนพื้นที่บางส่วนของที่ดินราชพัสดุ
ในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร พุทธศักราช 2483 คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 180,600 ไร่
ดังนั้นยังคงเหลือพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในท้องที่อำเภอนาทะโก อำเภ-
ไพศาล อำเภตากดี และอำเภตากฟ้า รวมเนื้อที่ประมาณ 315,900 ไร่
ความเห็นของ ส.ป.ก.

เนื่องจากที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามมา ดังกล่าว ปัจจุบันราษฎรได้เข้ายึดครอง
อยู่อาศัยและทำกินจนเต็มพื้นที่ ประกอบกับทางทหารไม่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดังกล่าวแล้ว และ
กระทรวงการคลัง ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการโดยยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว โดยในชั้นนี้กรมธนารักษ์อยู่ระหว่างพิจารณาให้ความยินยอมให้นำมา

ดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไปแล้ว ดังนั้นอาศัยอำนาจตามความใน พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 มาตรา 25 และ 26 (2) ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรกำหนดพื้นที่หวงห้ามของทางราชการทหาร ท้องที่อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอตากถ้ำ และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ประมาณ 315,900 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยมีแนวทางดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินเพียงพอแก่การครองชีพ ได้รับความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคตามความจำเป็นและเหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาอาชีพทั้งในและนอกการเกษตร อันจะส่งผลให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น คาดว่าจะสามารถจัดที่ดินให้เกษตรกรทำกินและอยู่อาศัยได้ประมาณ 8,500 ครอบครัว โดยได้กำหนดแผนงานและงบประมาณขั้นต้น เพื่อดำเนินงานในที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร รวมเนื้อที่ประมาณ 315,900 ไร่ ไว้ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
- งานสำรวจและเตรียมการ	3,160,000
- งานจัดที่ดิน	11,056,000
- งานสำรวจความเหมาะสมเพื่อการพัฒนาพื้นที่	320,000
- งานประสานการส่งเสริมพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพ	1,580,000
รวม	16,116,000

คำขอ

ขออนุมัติในหลักการให้กำหนดที่ดินราชพัสดุในเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหารพุทธศักราช 2483 ในท้องที่อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอตากถ้ำ และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ประมาณ 315,900 ไร่ เพื่อเตรียมดำเนินการตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ต่อไป

มติคณะกรรมการ

อนุมัติในหลักการตามที่เสนอ และเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน
เห็นควรให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับกระทรวงการคลัง (โดยกรมธนารักษ์) ในการสำรวจ
ข้อมูลต่าง ๆ ต่อไป
ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ
ไม่มี

เลิกประชุมเวลา 12.30 น.

(นายเวริช ยิ้มเนียม)

เลขาธิการกรม
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายประเสริฐพันธุ์ พิพัฒน์กุล)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรรมการและเลขาธิการ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นายศรีโรจน์ จีรวัดน์จรรยา)
เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาวตรี ชานิตย์)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5